

Sögulig friðaravtala í Angola

Tað 16 ára langa borgarakrigið í afrikanska landinum Angola endaði friggjagðin, tá ein sögug friðaravtala varð undirskrifuð av tí vinstrasinnadu stjórnini og uppreistrarráðgjafni UNITA.

Avtalan varð undirskrifuð í Lissabon av teimum báðum leiðarun-

um, José Eduardo dos Santos forseta og Jonas Savimbi.

Við hesi avtaluni er eitt av teimum drúgvastu kriggjunum í Afrika av. Áðrenn Angola fekk sjálfstýri frá Portugal hevði verið kriggj móti portugisisku hjálandaharrunum í meira enn 14 ár. So-

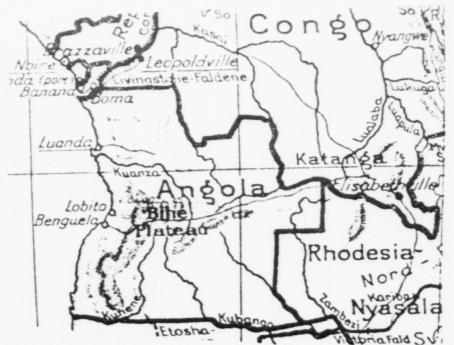
statt hevur kriggj verið í landinum í meira enn 30 ár.

Tilstaðar tá avtalan varð undirskrifuð, vóru amerikanski uttanríkisráðharrin James Baker og sovjetisk stovsfelagi hansara, Aleksandr Bessmertnykh. Bæði stórveldini hava lovað, at tey vilja

steðga vápnahjálpin til ávikavist stjórnina og uppreistrarráðgjafna.

Talan er um eina rættluga týðningarmikla friðaravtalu. Hetta var luttøkan við undirskrivingina eisini prógv um. Har var nevniliga eingin minni enn ST-áðalskrivarin Perez de Cuellar og ovasti fyrí OAU, sum er felagsskapurin fyrí afrikanska eind. ST fer nú at senda eina friðarvæðandi deild til Angola at tryggja at partarnir ikki bróta avtaluna.

Eisini skulu fræls val haldast í Angola undir umsjón av ST. Hesi verða í september ella november komandi ár. Tey skulu tryggja landinum fleirflokaskipan. Higar til

hevur bert flokkurin hjá MPLA, tí vinstravæðu stjórnini havt loyvi at virka í landinum. Flokkurin hevur verið stuðlaður av Cuba og Sovjetsamveldinum.

Brundtland í Stórtinginum:

Noreg byrjar samráðingar við EF í 1993

Norðmenn fara helst at byrja samráðingar við EF um møgulegan limaskap longu í 1993 — við tí fyrí eyga at søkja um limaskap í 1995-96.

Hetta upplýsti norsk forsetisráðharrin, Gro Harlem Brundtland, tá norska stórtingið í farnu viku fór undir at viðgera eina komandi EØS-avtalu millum EFTA og EF.

Hon legði to dent á, at tað hevur ongan skund at koma til eina niðurstøðu nú. Arbeidaraflakkurin fer at ganga eftir síní upprunaligu tímaætlan.

Orðaskiftið í stórtinginum um EØS-avtaluna var rættluga tamt. Allir tinglimirnir vóru mest spentir um, hvat Gro Harlem Brundtland fór at siga um støðu Noregs í einum framtíðar Europa.

Hon segði, at Arbeidaraflakkurin fer ikki at broyta tímaætlanina fyrí tað, um Sveríki og onnur EFTA-lond søkja um limaskap nú.

— Tað hevur ongan skund í dag at koma til eina niðurstøðu um støðu okkara til limaskap. Men innari marknaðurin er ein veruleiki frá 1. januar 1993. Tí hevur tað skund við eini EØS-avtalu. Vit leggja upp til at gera eina

niðurstøðu á landsfundinum í 1992. Um vit koma til, at tað er gott fyrí

Noreg at søkja um limaskap í EF, kann Noreg byrja samráðingar við EF

í 1993, segði hon.

Hon visti á, at tey lond, sum byrja samráðingar við EF í 1993 um limaskap í fyrsta lagi kunnu gerast limir í 1995-96. Hon helt eisini, at EF fer at hava samráðingar við øll hesi lond undir einum heldur enn at samráðast við hvørt landið sær.

Funnust at Brundtland

Tá Gro Harlem Brundtland hevði sagt hesi orðini, tók formaðurin í Senteflokkinum, Johan J. Jakobsen, orðið og visti á, at nú var orðaskiftið um EF-limaskap av álvara byrjað. Bæði hann og leiðarin í Kristiliga flokkinum funnust harðliga at Brundtland fyrí hennara positivu EF-signal. Teir hildu hetta vera álitisbrot

við veljararnar, sum ikki hava vítað, at talan kann vera um eina EF-umsókn áðrenn næsta stórtingsval.

— Fyri seinasta stórtingsval legði Arbeidaraflakkurin lok á EF-orðaskiftið. Nú verður lagt upp til, at møguleiki er at søkja um limaskap, áðrenn 1993. Hvat mandat hevur fólkið givið stjórnini á hesum øki, spurdi SP-leiðarin, Anne Enger Lahnstein.

Forkvinnan í Arbeidaraflakkinum visti aftur skuldsetingunum og segði, at flokkurin hevði als ikki tikið støðu í málinum ella bundið seg til nakra ávása loysn.

Hon segði, at royndirnar hesi bæði seinastu áriní hava vítt, at tað besta

er at lata allar møguleikar standa opnar og ikki binda Noreg til eina ávása loysn, skrivur norska blaðið Aftenposten.

Bert ein av flokkunum í norska stórtinginum hevur sagt seg vera fyrí limaskapi í EF. Tað er Høgra.

Avtalan skjótt undirskrifuð

Tað, sum í løtuni hevur skund, er at fáa eina avtalu millum EFTA og EF, sum skal tryggja eitt nú Noregi møguleikan at sleppa inn á EF-marknaðin uttan tollmúr.

Avtalan skal undirskrifuð 24. júní, men tað er óvíst, um partarnir klára at koma ásamt um eina avtalu til ta tíð. Hóast meginparturin av avtaluni er greiður og klárur til at undirskriva, so eru enn nokur mál, sum semja ikki er fingin um. Her er m.a. fiskivinnusurningurin.

Spania krevur framvegis fiskirættindi í norskum og íslenskum sjógvum, men hesi londini vilja ikki góðtaka, at hetta skal vera partur av eini stórarí handilsavtalu.

Fiskivinna enn klandursmál

Fyri at fáa glið á í hesum spurninginum, hava partarnir funnið eina neyðloysn, sum sigur, at EFTA-lond og EF-lond skulu royna at gera onkra avtalu um fiskirættindi sínámillum, t.v.s. uttan um eina EØS-avtalu.

Roknað verður við, at m.a. norðmenn fara at lata spaniolum ávís fiskirættindi í norskum sjógvum, sum part av eini avtalu millum londini. Hetta er to enn heilt óvíst, tí móttøðan í Noregi er stór at lata sponskum skipum møguleikan at fiska í norskum sjógvum. Men her verða norðmenn helst noyðdir til at slaka, vilja eygleiðarar vera við.

Aftenposten

Hørgangsgave. Lørdag 1. júní 1991. Útg. Nr. 242. 132. árg. í løssalg kr. 10,00. Fly/eiksp.: V.-/M.-Hørg.

MINISTER BRUNDTLAND OM EF:

ndlinger i -93

● **Ápnet statsminister kan starte EF-t medlem fra ikke konklusioner. streket hun.**

● **Johan J. Jakobsen konstaterter efter Brundtlands indlegg at EF-debatten nå er i fuld gang. Regjeringen måtte tåle kritikk fra flere partier for EØS-prosessen så langt. Bare Høyre uttrykte nærmest uforbeholden støtte til Regjeringens arbejde med EØS-avtalen.**